

*Центральноукраїнський державний педагогічний університет
імені Володимира Винниченка*

Трифорова Олена, Кас'янова Юлія, Садовий Микола

ІНТЕГРАЦІЯ ТЕОРЕТИЧНОГО ТА ЕМПІРИЧНОГО ЗНАННЯ В ПРОЦЕСІ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ

Актуальність ідеї інтегрованого навчання полягає в орієнтації освітнього процесу на сьогоденні вимоги суспільного розвитку. Сутність її полягає у створенні цілісної системи знань про єдину картину світу, формування наукового світогляду, поєднанні інтегративного й диференційованого підходів до навчання. Згідно компетентнісних засад таке навчання має здійснюватися безперервно впродовж усього життя. Нині принцип інтеграції на теренах вітчизняного освітнього простору визначено одним із основних у реформуванні освіти поряд з принципами гуманізації та демократизації. У країнах Європейського Союзу розробляється і впроваджується безліч освітніх технологій, що базуються на інтегративних підходах. Проте теорія і практика проведення інтегрованих занять у закладах освіти залишається недостатньо розробленою, а отже – потребує розробки системи відповідних методичних рекомендацій та практичних порад.

Основними напрямками дослідження сучасних тенденцій інтегрованих проєктів у професійній освіті є інтеграція: науки, виробництва й освіти; вищої професійної освіти й професіоналізму; змісту освіти і вимог інформаційного суспільства [4].

У педагогічних дослідженнях в основу визначення поняття інтеграції береться процес розвитку, руху до поєднання теорії й практики. Тоді результат взаємодії структурних елементів у такій педагогічній системі освіти буде характеризуватися якісно новими властивостями самоорганізуючих елементів цілісної системи. В цьому зв'язку ми

виділяємо відповідні види інтегрованих проєктів, що потребують розробки педагогічного управління як на рівні закладів загальної середньої освіти, так і на рівні організації їх виконання [2]. До такого управління ми віднесли: інтеграцію освіти і науки; інтеграцію освітнього процесу та його науково-методичного супроводу; інтеграцію парадигм сертифікаційних організацій; інтеграцію професійної освіти і виробництва.

Сьогодні найбільш запитаними серед видів педагогічної інтеграції у закладах освіти є розробка методики проведення інтегрованих занять. Доцільність таких інтегрованих занять у системі професійної (професійно-технічної) освіти впливає, насамперед із створення відповідних організаційних форм навчання та методичної системи забезпечення інтеграції знань, умінь та навичок у ході освоєння різних дисциплін.

Основною методичною особливістю створення інтегрованих знань є їхня чітка, поетапна організація в систему, коли знання даються обґрунтованими дозами, коли за кожним теоретичним етапом навчання настає етап їх практичного засвоєння, коли в суб'єктів навчання формуються відповідні компетентності. На початковому етапі такі форми інтеграції вивчення предметів використовуються, як правило, при розв'язуванні задач і на етапах узагальнення та систематизації знань. Ми пропонуємо систему знань, внаслідок реалізації якої розділи предметів, що вивчаються, об'єднуються в єдиний блок в якості самостійної одиниці. У такий блок можуть входити знання декількох розділів із різних галузей знань, видів праці. Їх підбір потребує ретельного підходу на основі дослідження і обґрунтування можливостей їхнього взаємозв'язку. Інтегративність знань нерідко потребує інтегрованих, дуальних занять, що можуть охоплювати матеріал з одного або кількох видів підготовки. Тоді викладачі розподіляють інтегративні знання, способи діяльності, практичні роботи, враховують досвід виробничого навчання або практики на виробництві між собою.

Ми частково здійснили реалізацію інтегративного підходу при виконанні практичних завдань у ході вивчення розділу «Системи обробки табличної інформації. Табличний процесор MS Excel». Таке навчання проводилося за навчальною програмою з «Інформатики» зі студентами спеціальності 073 «Менеджмент» Кропивницького будівельного коледжу під час проходження педагогічної практики. Вивчення теми проводилося на основі інтегративного підходу, коли досліджувалося середовище табличного процесора MS Excel. Зокрема, поєднувалися завдання, що пов'язані з функціоналом MS Excel та з фаховими завданнями. При розгляді теоретичного матеріалу розкривалися та демонструвалися студентам можливості використання цього програмного середовища у майбутній професійній діяльності. Студенти з зацікавленістю здійснювали аналіз і забезпечували графічне представлення отриманих результатів засобами табличного процесора.

Нижче наведено приклад задачі фахової спрямованості, яку було реалізовано у середовищі MS Excel.

Задача. Створити таблицю за зразком відповідно до свого варіанту. Провести необхідні розрахунки. Задача полягала у підготовці звіту про витрати пального автотранспортними підприємствами за даними таблиці.

Назва підприємства	Згідно плану, т					Фактично витрачено, т					% виконання плану				
	по кварталах				за рік	по кварталах				за рік	по кварталах				за рік
	1	2	3	4		1	2	3	4		1	2	3	4	
Таксопарк	200	280	190	210	?	190	300	200	250	?	?	?	?	?	?
АТП-15346	80	120	90	95	?	95	100	100	100	?	?	?	?	?	?
Трансавто	340	270	305	320	?	350	250	300	320	?	?	?	?	?	?
Всього	?	?	?	?	?	?	?	?	?	?	?	?	?	?	?

Необхідно було засобами MS Excel здійснити такі обрахунки за рік, поквартально, порівняти планові показники, фактичні та зробити висновки про виконання планових показників. Із цим завданням студенти успішно

справилися і провели обґрунтування раціональності утримання такого підприємства.

Таким чином, на основі компетентнісного підходу в навчанні студентів будівельного коледжу та ідеї інтеграції освітнього процесу ми прийшли до висновку, що інтегроване навчання має принципово важливе значення як для формування професійної компетентності майбутнього фахівця, так і для його майбутньої професійної діяльності. Реалізація інтегрованого навчання через упровадження компетентнісно-зорієнтованих занять уможлиблює ефективне формування фахових, загальнопрофесійних і ключових компетентностей майбутнього фахівця, як інтегрованих результатів його професійної підготовки.

СПИСОК ДЖЕРЕЛ

1. Бевз А.В., Садовий М.І. Фізика. Професійно орієнтовані лабораторні роботи: методичні рекомендації до виконання лабораторних робіт. Кропивницький: ПП «Ексклюзив-Систем», 2021. 72 с.

2. Кулішов В.С. Теоретичні і методичні аспекти проведення інтегрованих занять у закладі професійної освіти на засадах компетентнісного підходу: навчально-методичний посібник. Біла Церква: БІНПО ДЗВО «УМО» НАПН України, 2021. 68 с.

3. Садовий М.І. Особливості методики професійно спрямованого навчання загальноосвітніх дисциплін у закладах фахової передвищої освіти. *Наукові записки. Серія: Педагогічні науки (ЦДПУ ім. В. Винниченка)*. Кропивницький, 2021. Вип. 198. С. 55–69.

4. Собко Я.М. Теоретико-методичні основи впровадження інтегративних курсів у професійно-технічній освіті: навчально-методичний посібник. Львів: Норма, 2014. 136 с.

5. Трифонова О.М. Особливості створення освітнього середовища на засадах самоорганізації й інтеграції природничих наук, цифрової

трансформації та комп'ютерних технологій. *Науковий вісник Ужгородського університету. Серія: «Педагогіка. Соціальна робота»*. 2021. Вип. 1 (48). С. 410–414.